

Başvuru Numarası : 2024/1132-2024/1333
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.12.2024/49
Karar Numarası : 2024/1322
Başvuran : A.A.T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURULARIN KONUSU

1. Başvuranın; bulunduğu koşušta meydana gelen kavgadan sonra infaz ve koruma memurları tarafından işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçelerinde özetle;
- Bulunduğu koşušta 26/4/2024 tarihinde meydana gelen kavgaya dahil olduğunu,
  - İnfaz ve koruma memurlarının kendisine müdahale ettiğini,
  - Kameranın olmadığı odaya alınarak 5 dakika boyunca işkenceye maruz kaldığını, ardından revir odasına götürülerek darp edildiğini iddia etmektedir.
3. Muhatap Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;
- 26/4/2024 tarihinde saat 15.30'da başvuranın bulunduğu koşušta acil çağrı butonuna basıldığı,
  - Koşušta kavga çıktığının anlaşılması üzerine güvenlik tedbirleri alınarak koşušta girildiği,
  - Başvuranın da aralarında bulunduğu bazı mahpusların infaz ve koruma memurlarına fiziksel saldırıda bulunduğu, bunun üzerine söz konusu mahpusların koşuşun dışarısına çıkarıldığı, koşuş içinde güvenliğin sağlanması için kavgada yer alan mahpusların farklı koşuşlara yerleştirildiği,
  - Koşušta bulunan her mahpusun kavgaya dahil olmadığı, bazı mahpusların kavgayı ayırmaya çalıştığı, olayda zarar gören mahpusların darp-cebir raporu almak üzere Kurum revirine götürüldüğü,
  - Revir odasında güvenlik kamerasının bulunmadığı,
  - Başvuranın işkence ya da kötü muameleye maruz kalması gibi bir durumun söz konusu olmadığı belirtilmiştir.
4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da

koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme*nin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; (...) yönlerinden incelenir."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Başvuran; bulunduğu koşuğa çıkan kavgadan sonra Kurum personeli tarafından kameranın olmadığı odada ve revir odasında işkence ve kötü muameleyle maruz kaldığını iddia etmiştir.

12. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

13. Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. (...)"

14. Aynı Sözleşme'nin 10'uncu maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese insanca ve kişinin doğuştan sahip olduğu onura saygı

gösterilerek davranılır. (...)"

15. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) "*İşkence yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."

16. "*AİHS'in 3'üncü maddesi, en zor durumlarda dahi, ilgili şahsın tutumunu dikkate almaksızın, işkence ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin suretle yasaklamaktadır. Kötü muamelenin 3'üncü madde kapsamında işkence olarak değerlendirilebilmesi için asgari şiddet düzeyine ulaşması gerekmektedir. Bu asgari düzey, özü itibarıyla göreceli olup, olayın tüm koşullarının değerlendirilmesiyle, yani muamelenin uygulandığı süre, fiziksel ve ruhsal etkileri gibi etkenlere bağlı olarak belirlenir.*" (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu [TIHEK], B. No: 2022/173, K. No: 2023/69, 24/1/2023, para. 12)

17. İşkence ve kötü muamele yasağına ilişkin şikâyetlerin devletin negatif ve pozitif yükümlülükleri dikkate alınarak maddi ve usul boyutları bakımından ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir. Devletin negatif yükümlülüğü bireyleri işkence, insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleyle ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğunu içerirken, devletin pozitif yükümlülüğü hem bireyleri bu tür muamelelerden korumayı hem de etkili bir soruşturma yoluyla sorumluların tespitini ve cezalandırılmasını içermektedir. İşkence ve kötü muamele yasağının maddi boyutu, negatif yükümlülük ile önleyici yükümlülüğü kapsamakta; pozitif yükümlülüğün alanında kalan soruşturma yükümlülüğü ise usul boyutunu oluşturmaktadır (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Arif Haldun Soygür*, B. No: 2013/2659, 15/10/2015, para. 44).

18. "*AYM, asgari eşik seviyesini aştığı varsayılan kötü muamele iddialarının makul şüphe kalmayacak şekilde kanıtlanması şartını aramakta ve başvurularda öncelikle bu konudaki kanıtlama sorununu ele almaktadır. Burada kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin ispat külfetinin devlete geçtiği durumlar istisna olmak üzere kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir.*" (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45).

19. Kötü muamele konusunda iddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için, her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161; AİHM, *Labita/İtalya*, B. No: 26772/95, 6/4/2020 para. 121). Bir delil yeterince sağlam, açık, birbiriyle uyumlu çıkarımların; aksi ispat edilemez maddi karinelerin bir arada var olmasıyla elde edilebilir (AİHM, *Subaşı ve Çoban/Türkiye*, B. No: 20129/07, 9/7/2013, para. 33). "*Ancak bu uygun koşulların tespiti halinde bir kötü muamelenin varlığından bahsedilebilir.*" (AYM, *Cezmi Demir ve Diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

20. Başvurucunun kendisine yapıldığını iddia ettiği kötü muamele fiilleri ile sunduğu deliller uyumlu olmalıdır. AİHM'de görülen *Çelik/Türkiye* davasında başvurucu gittiği karakolda birkaç kez yüzüne ve karnına vurulduğunu iddia etmiş, sunduğu raporda göz çukurlarında, boynunda ve sağ omzunda acı hissettiği belirtilmiştir. AİHM'e göre başvurucu bu iddialarını kanıtlayan kesin ve ikna edici delil sunamamıştır; çünkü başvurucunun iddia ettiği şekilde bir kötü muamelenin aynı gün kendisini muayene eden hekim tarafından görülebilecek belirgin izler bırakmış olması gerekmektedir (B. No: 39324/02, 20/04/2009, para. 33). AİHM bir başka davada, başvurucunun iddia ettiği şekilde bir kötü muamele, kendisini birkaç gün sonra muayene eden doktorun gözlemleyebileceği şekilde izler bırakmadığından ve başvurucu gördüğünü iddia ettiği muameleleri yansıtmayan rapora da itiraz etmemiş olduğundan, Mahkeme başvurucuların gördüklerini iddia ettikleri muamelelerin gerçekliğinden kuşkuya düşmüştür (*Gök ve Güler/Türkiye*, B. No: 60579/00, 08/04/2008, para. 28-35). Dolayısıyla AİHM içtihatlarından anlaşıldığı üzere kötü muamele iddiaları ayrıntılı ve tutarlı, sunulan deliller

kanıtlayıcı ağırlığa sahip olmalıdır.

21. Başvuranın; bulunduğu koğuşta çıkan kavga sonrasında kameranın olmadığı odada ve revir odasında işkence ve kötü muameleye maruz kaldığına ilişkin iddiası; başvuru dilekçesi, muhatabın cevap yazısı, ilgili içtihat hükümleri ile kamera kayıtları birlikte incelendiğinde; 26/4/2024 tarihinde başvuranın da dahil olduğu olayda mahpuslar arasında çıkan bir kavga olayının meydana geldiği, infaz ve koruma memurlarının kavga olayını sonlandırmak için başvuranın da bulunduğu koğuşa gittiği, başvurana ve diğer mahpuslara yönelik orantılı bir şekilde müdahale edildiği, mahpuslar tarafından fırlatılan cam bardaklar nedeniyle infaz ve koruma memurları ile bazı mahpusların yaralandığı, kamera görüntülerinde mahpuslara müdahale sırasında herhangi bir darp ve cebir uygulanmadığının görüldüğü, başvurana yönelik adli muayene raporunun alındığı, herhangi bir darp ve cebir bulgusuna rastlanılmadığı, başvuranın işkence ve kötü muameleye maruz kaldığını kanıtlayan yeterli derecede emare, bilgi ya da belge sunmadığı anlaşılmış olup işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

22. Sonuç olarak ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye